

I. ទេសចរណីខ្លួន

1. នៅថ្ងៃទី ៤ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦ សហព្រះរាជរដ្ឋមន្ត្រី (តម្រូវការបោះឆ្នោត “សហព្រះរាជរដ្ឋមន្ត្រី”) បានដាក់សំណើឱ្យយកឯកសារជាកសិកតាងចំនួន ៣៥ ឯកសារ ពីសំណុំរឿង ០០៤ ដែលធើបន្ថែត ត្រូវបានប្រកាសចុះកាតីបានដឹង^១ ឬដឹងភាពទូទៅថ្មីនៃឯកសារ រួមជាមួយសេចក្តីសង្ខេប មាននៅក្នុង ឈប់សម្រួល P1, P2 និង P3 នៃសំណើឱ្យបស់អយ្យការ^២ អយ្យការស្វើសុំចុះកូលយកកំណត់បោតុ ស្ថាប់ចម្លើយចំនួន ៣៥ និងរបាយការណ៍នៃសកម្មភាពការស្វើបន្ទាត់ក្នុង ១ (“ឯកសារដែលបានស្វើសុំ”)^៣ ជាកសិកតាង។
2. នៅថ្ងៃទី ១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦ មេដារីការពារកី ខ្សែរ សំដួន បានស្វើសុំពន្លារពេលដាក់ចម្លើយ គឺបរបស់ខ្លួនរបៀបដែលបង្កើតឡើង ៤៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦ ដើម្បីមានពេលវេលាភ្លោកប់គ្រាន់ក្នុងការ ពិនិត្យឯកសារដែលបានស្វើសុំ^៤ នៅថ្ងៃទី ៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦ ភាគីបានលើកទូទៅក្នុងការណ៍ ផ្ទាល់លើបញ្ជីនេះ ហើយមេដារីការពារកី នឹង ជា បានស្វើសុំពន្លារពេលដាក់សំណើឱ្យសំណុំចាំងខ្សោយណាដែល កើតឡើងក្រោពីឯកសារត្រឹម៖ រួមបញ្ចប់ចាំងឯកសារពាក់ព័ន្ធនិងការមិនបង្កើតឡើងវិញនូវសាក្សី មុន។ បុរាណកោះបោះសាក្សីដែលយោងតាមវិធាន ៨៧(៤) របៀបដែលបង្កើតឡើង ១ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៦^៥។
3. នៅថ្ងៃទី ៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦ អង្គដំនឹងដែលបានចូលយកតាមសំណើឱ្យពន្លារ

^១ ឯកសារ E319/52 “សំណើឱ្យបស់សហព្រះរាជរដ្ឋមន្ត្រី សំណើឱ្យយកឯកសារ អនុលោមតាមវិធាន ៨៧(៣) និង ៨៧(៤) នៃវិធាននៅក្នុង” ឬថ្ងៃទី ៤៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦។ សំណើឱ្យដែលបង្កើតឡើងដោយភាគីតាមសារអីមែលនៅថ្ងៃទី ៤ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦ នៅសាលាអ៉ាង ១០៨៣ នាទី រសៀល (“សំណើឱ្យបស់អយ្យការ”)។

^២ ឯកសារ E319/52.2, E319/52.3 និង E319/52.4។

^៣ សំណើឱ្យបស់សហព្រះរាជរដ្ឋមន្ត្រី កម្រិតខ្ពស់។

^៤ ឯកសារ E319/52/1 “សំណើឱ្យបស់មេដារីការពារកីលោក ខ្សែរ សំដួន សុំពន្លារពេលដែលបង្កើតឡើងសំណើឱ្យបស់សហព្រះរាជរដ្ឋមន្ត្រី ដែលស្វើសុំចុះកូលយកជាកសិកតាងនូវឯកសារចំនួន ៣៥ ពីក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ និង ០០៤ (E319/52)” ចុះថ្ងៃទី ១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦។

^៥ កិច្ចប្រជុំរបៀបចំសរមានការ ថ្ងៃទី ៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦។

^៦ អ្នកចាងដើរ ថ្ងៃទី ៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦ ទីលេខ ៤៩ [០៩.៩១.៣៣] (ព្រោះ)។

ពេល និង បានបង្ហាញថ្មីដោយពេលទៅនឹងរកសារ E319/52 ត្រីមថ្មី ឱេ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៩⁷។ អង្គដ្ឋានជម្រះសាលាបង្វឹងបានបន្ទូមថា ឯនឹងសម្រចល័យឱ្យសំណើរដល់នៅសេសសណ្ត់ “ទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្អែដ”⁸ គម្រោង សហមេធាវីការពារក្តីលោក នូន ជា (“មេធាវីការពារក្តី”) សូមដាក់ថ្មីយោបល់នៅក្នុងខ្លួន។

II. త్వాత్తశిబ్దశాసనం

៥. ចុងក្រោយ អង្គភាពដ្ឋានប្រជាជាតិសម្រាប់ប្រើប្រាស់

ក្នុងករណីណាក់ដោយ នៅពេលដែលអង្គដំនឹងជម្រះខែធិតដិតដល់ពេលចិទ្ធបញ្ហាប់ការពិនិត្យ
កសិក្សាតាងនៅក្នុងសំណុំវីរី ០០២/០២ ត្រូវតែមានចំណុចណាមួយ ដែលភាគីអាចសំអាន
ឡើបើកំណត់ហេតុកសុតាងដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងអំឡុងពេលដែកចិត្តសិបស្ថា
និងការជំនួយជម្រះក្នុងសំណុំវីរីនេះ។ តម្លៃនៃកសិក្សាតាងបន្ថែមដែលអាចធ្វើបានដល់ការ
បញ្ហាក់ការពិនិត្យ ត្រូវត្រួតពិនិត្យជាមួយភាពមិនជាក់លាក់ដែលមានតាមរយៈការអនុញ្ញាតឲ្យ
ទទួលបាយកម្មវិធីកសិក្សាតាងត្រួតពិនិត្យដែលបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងការពិនិត្យ

⁷ ឯកសារ E319/52/2 “សេចក្តីសម្រចលើសំណើរបស់មជ្ឈាមពារពារកី ខ្សែរ សំផន ស្ថិតុយ្យរពលធ្វើឃើញបទទៅនឹងសំណើរបស់សហគ្រោះរដ្ឋមន្ត្រីជាតិ ឯកសារ E319/52” ចុះថ្ងៃទី ៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦។

⁸ ឯកសារ E319/47/3 “សេចក្តីសម្រចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាមនឹងជាតិសំឡួចឡូលយកកំណត់ហេតុស្ថាប់ចម្លើយ អនុលោមតាមវិធាន ៨៧(៣) និង ៨៧(៤) ដែលឈានដោយក្នុង” ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៦ កម្រាមណ្ឌ ១៦។

អំឡុងពេល មិនអាចមានអិកសារគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរបាយកថ្មី និងដើរឃឹងកបច្ចំហានព័ត៌មាននេះ។

តាមហេតុផលនេះ អង្គដីអិដ្ឋម្រោះនឹងពិនិត្យទៅលើសំណើនាយកដែលសុចូរទួលយកនូវកសិកាសិទ្ធិនៅដំណាក់កាលចុងក្រោយនៃវឌ្ឍនាការនេះ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យដីដែលជាតិសេសនៅពេលដែលកសិកាសិទ្ធិបានស្រើសុសម្រាប់គោលបំណងធ្វើឱ្យដ្ឋាន ដោយគ្មានការបញ្ចាក់ច្បាស់លាស់ទា ការទួលយកកសិកាសិទ្ធិទាំងនេះគឺជាការចាំបាច់ដើម្បីប្រយោជន៍យុគធម៌ទី១⁹។

III. ចម្លើយតប

6. បើតាមការលើកឡើងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាត ឯកសារដែលបានស្រើសុចាក់ព័ន្ធទៅនឹងការចោទប្រកាន់ពីបទខ្សែដ្ឋានប្រជាធិបតេយ្យ ឯកសារចំនួន៥ (ឯកសារចំនួន៥) ប្រជាធិបតេយ្យ ឯកសារចំនួន៥ (ឯកសារចំនួន៥) ការកំណត់គោលចំណោះអតិថិជាបាននៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្លួន (ឯកសារចំនួន៥) ការបោះសម្ពាត (ឯកសារចំនួន៥) គុកក្រោះតាតាន់ (ឯកសារចំនួន៥) អាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្កើ (ឯកសារចំនួន៥) និង ខ្សែសង្គ្រាក់នៃការទំនាក់ទំនង (ឯកសារចំនួន៥)។ សហព្រះរាជអាជ្ញាត លើកទី១ក្នុងការស្រួលរកការពិត¹⁰។
- ក. ពីមានឯកសារណាមួយក្នុងចំណោមឯកសារដែលបានស្រើសុមិនអាចរកបានទៅមុនពេលចាប់ផ្តើមការដីអិដ្ឋម្រោះ និងមានប្រយោជន៍ក្នុងការស្រួលរកការពិត¹⁰។
7. ជាការកត់សម្ងាត់បច្ចេក មេដារីការពារក្តីកត់សម្ងាត់ទា ពីមានឯកសារណាមួយក្នុងចំណោមឯកសារទាំងនេះបង្កើតជាថម្លៃមួយមុនុយរបស់សាក្រឹមដែលបានមកដូចសក្ខីកម្មនៅក្នុងសំណុំរឿង ឬ សាក្រឹមដែលត្រូវបានកំណត់ពេលមកដូចសក្ខីកម្ម នោះទេ។
8. សហព្រះរាជអាជ្ញាតពីមានបំពេញការងារដោយយកចិត្តទុកដាក់ទេ និង បានអាក់សំណើយីតពេល

⁹ ឯកសារ E319/47/3 “សេចក្តីសម្រេចលើសំណើនាយកដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាតដាក់សុចូរទួលយកកំណត់ហេតុស្ថាប់ចម្លើយអនុលោមតាមវិធាន ៨៧(៣) និង ៨៧(៤) នៃវិធាននៃដ្ឋាន” ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៦ កម្រិតឈ្មោះ ៩៣ (គូសបញ្ចាក់បន្ថែម)។

¹⁰ សំណើនាយកដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាត កម្រិតឈ្មោះ ១។

8. សហព្រះរាជអាណាពីកទេឡូករណីថា ឯកសារដែលបានស្លើស្តុមិនអាចរកបានទៅ នៅមួនពេលថាប់
ដើមការដំនឹងម្រោះ ដោយសារ ក.ស.ច.ស ខីប៉ែតអនុញ្ញាត ឲ្យដាក់បង្ហាញឯកសារទាំងនេះនៅថ្ងៃទី
១៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៦¹¹។ សហព្រះរាជអាណាពី បានស្លើស្តុការអនុញ្ញាតពី ក.ស.ច.ស ដើម្បី
ដាក់បង្ហាញឯកសារដែលបានស្លើស្តុនៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៦¹²។

9. ទោះជាយ៉ាងណាតី ក.ស.ច.ស បានទទួលឯកសារដែលបានស្លើស្តុ និងសន្លឹកថាការិយាល័យនេះ
បានដាក់បង្ហាញដល់សហព្រះរាជអាណាពី នៅថ្ងៃទី៦ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៥ ដល់ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦។
ជាធិសេសទៅថ្ងៃពីមករាល់ មានឯកសារចំនួន ១៩ ដែលមានចុះកាលបរិច្ឆេទតាំងពីឆ្នាំ ២០១៥ ហើយ
ឯកសារត្រួតពិនិត្យមានចុះកាលបរិច្ឆេទនៅថ្ងៃទី មីនា ឆ្នាំ ២០១៦¹³។ កំបុត្រពី សហព្រះរាជអាណាពីបាន
ពន្លេលើពីមួលហេតុដែលខ្លួនខីប៉ែតស្លើស្តុការអនុញ្ញាតពី ក.ស.ច.ស ដើម្បីដាក់បង្ហាញឯកសារ
ទាំងនេះនៅក្នុងសំណុំវិវេងនេះថ្ងៃទី ១៥ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៦ នៅថ្ងៃទី¹⁴។

10. អង្គដំនឹងម្រោះសាលាចំបុងបានសម្រេចក្នុងហើយម្នាច់ថ្ងៃពីថ្ងៃ ភាគីទាំងអស់ត្រូវបំពេញការងារ
ដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងស្លើស្តុមកអង្គដំនឹងម្រោះ ឲ្យបានទាន់ពេលវេលាដើម្បីទទួលយកឯកសារ
ឲ្យបាននាប់តាមពេកចំឡើង បន្ទាប់ពីភាគីបានដើងអំពីអតិថតនៃឯកសារដែលមានបំណង
ចង់ឲ្យទទួលយក និងបានគូសបញ្ជាក់ពីសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ថាគ្នុងការទទួលបានសម្រាប់តាមផ្លូវ
ធ្វាប់¹⁵។ មេធាវីការពារក្តីរម្និកបន្ថែមថា លោក នូន ជា មានសិទ្ធិពិត្យកំសុតាងប្រជាធិបតេយ្យបានតែ
និងមានឱកាសក្នុងការដំឡើងទៅនឹងទាន់នៅក្នុងចម្លើយ បុ សក្តីកម្មរបស់សាក្សី ក្នុងអំឡុង
ពេលពេល បុ សរុដ្ឋាមេរោល¹⁷។ អង្គដំនឹងម្រោះសាលាចំបុងមានការកិច្ចការពារសិទ្ធិទាំងនេះ និង

¹¹ សំណើរបស់សហគ្រោះរាជអាជ្ញា កច្ចាមណ្ឌល ៥៧

¹² សំណើរបស់សហគ្រោះនាមអាជ្ញា កម្ពុជា ៣៧

¹³ ឯេ ក្រុម៖ ឆ្នាំ ២០១៥៖ ឯកសារចំណួន ១, ឯេ មិនា ឆ្នាំ ២០១៥៖ ឯកសារចំណួន ២, ឯេ សីហា ឆ្នាំ ២០១៥៖ ឯកសារចំណួន ៣, ឯេ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥៖ ឯកសារចំណួន ៤, ឯេ គុណា ឆ្នាំ ២០១៥៖ ឯកសារចំណួន ៥, ឯេ វិធីកា ឆ្នាំ ២០១៥៖ ឯកសារចំណួន ៧, ឯេ ដុំ ឆ្នាំ ២០១៥៖ ឯកសារចំណួន ៨, ឯេ មករា ឆ្នាំ ២០១៦៖ ឯកសារចំណួន ៩, ឯេ ក្រុម៖ ឆ្នាំ ២០១៦៖ ឯកសារចំណួន ៩, ឯេ មិនា ឆ្នាំ ២០១៦៖ ឯកសារចំណួន ៩, ឯេ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦៖ ឯកសារចំណួន ៩, ឯេ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៦៖ ឯកសារចំណួន ៩, ឯេ វិធីកា ឆ្នាំ ២០១៦៖ ឯកសារចំណួន ៩, ឯេ ដុំ ឆ្នាំ ២០១៦៖ ឯកសារចំណួន ៩, ឯេ ក្រុមជំនួយ ឯកសារ E319/52.2, E319/52.3 និង E319/52.4។

¹⁴ សំណើរបស់អយ្សត្រការ កច្ចាមណ្ឌ ៣៧

¹⁵ ឯកសារ E319/47/3 “សេចក្តីសម្រេចបើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាធរជាតិសុចូលិនូលយកកំណត់ហេតុស្សាប់ចម្លើយ អនុលោមតាមវិធាន ៨៧(៣) និង ៨៧(៤) នៃវិធានថ្មីក្នុង” ចុះថ្ងៃទី ២៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៦ កម្រាមណ្ឌ ១៨។

¹⁶ មាត្រា ៣៥(៤) ថ្លែងច្បាប់ស្ថិតិការបង្កើត អ.វ.ត.ក ។

¹⁷ សូមមើលឯកតាបរណ៍ ECHR ដីផ្លូវ Bricmont តិចលីនីង ប្រទេសអ៊ូលប្បុរិក ពាក្យសំណើ 10857/84 សាលប្រជ

ធានា ការដំឡើងប្រជាពលរដ្ឋធម៌ និងផាច់បាន និង ដំណឹកការដោយមានការគោរពល្អ
សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ទាញយើងពេញលេញ¹⁸។

គ. សហព្រះរាជអាណាព្យាបាលបង្ហាញពីភាពពាក់ព័ន្ធនៃកសិកាងដែលបានស្រើសុំទេ

គុណភាព (អង្គដំឡើងប្រមេ) ចុះថ្មី ៧ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៨៩ កម្រិតណ្ហ ៨១ នៅក្នុង ឯកសារ E402.1.3%

¹⁸ មាត្រា ៣៣ និងច្បាប់ស្ថិតិការបង្កើត អ.វ.ត.ក។

¹⁹ សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាធរ កម្ពុជា ៦៧

14. ជាងនេះទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាតុបាត់បានផ្តល់យុត្តិកម្មណាមួយ អំពីមូលហេតុដែលគូរទូលាយក ឯកសារដែលបានស្វើសំដាក់ស្ថុតាង ដើម្បីជាប្រយោជន៍យុត្តិធមិថ្នា សហព្រះរាជអាជ្ញាតុបាត់បាន បង្ហាញពីលក្ខណៈពិសេស និង ភាពពុំច្រៀងដែលនៅក្នុងតាងដែលខ្លួនស្វើសំដាក់បន្ថែមទេ ហើយកើង បានបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងរវាងឯកសារដែលបានស្វើសំ ឡើងតួនាទីស្ថុតាងដែលមានក្នុងសំណើរឿង ផែរ។ ក្នុងកាលបរិច្ឆេទសេចក្តីថ្លែងការ ទៅបីសហព្រះរាជអាជ្ញាតុបានបង្ហាញបែបនេះមេន ការដាក់ បង្ហាញយើតយ៉ាវ និងការទូលាយកសម្ងារៈដាក់បន្ទុកជាក់ស្ថុតាងនៅដំណាក់កាលសរុបការយើត យ៉ាវបែបនេះ និងបង្កុចុរោគមានព្រសនកម្មធ្លីរដល់សិទ្ធិរបស់លោក នូន ជាក្នុងការទូលាយការ ដំនឹងប្រែបដោយយុត្តិធមិថ្នា ព្រសនកម្មដែលមានទម្លៃដែលជាងក្នុងតាងនៅក្នុងតាងដែល បានស្វើសំឡើងទៀត។

IV. ແຮຕະກິດໝີບ່ານ

పురాతన తీవ్ర విషయాల విషయం

Victor KOPPE

ପ୍ରକାଶକ